

Διάταξη Θεματικής Ενότητας ΕΛΛ211/Αρχαία Ελληνική Λογοτεχνία (Αρχαϊκή - Κλασική περίοδος)

Σχολή	ΣΑΚΕ	Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών	
Πρόγραμμα Σπουδών	ΕΛΛ	Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό	
Θεματική Ενότητα	ΕΛΛ211	Αρχαία Ελληνική Λογοτεχνία (Αρχαϊκή - Κλασική περίοδος)	
Επίπεδο	√	Μεταπτυχιακό	
		Μάστερ	Διδακτορικό
Γλώσσα Διδασκαλίας	Ελληνικά		
Τύπος Διδασκαλίας	Εξ αποστάσεως		
Τύπος Θεματικής Ενότητας	Υποχρεωτική		Επιλογής
	√		
Αριθμός Ομαδικών Συμβουλευτικών Συναντήσεων	Σύνολο	Φυσική Παρουσία	Τηλεσυναντήσεις
	3	-	3
Αριθμός Εργασιών	2		
Υπολογισμός Τελικής Βαθμολογίας	Εργασίες	Δραστηριότητες	Τελικές Εξετάσεις
	30 %	10 %	60 %
Αριθμός Ευρωπαϊκών Πιστωτικών Μονάδων (ECTS)	10		

Περιγραφή Θεματικής Ενότητας

Η Θεματική Ενότητα ΕΛΛ211, «Αρχαία Ελληνική Λογοτεχνία (Αρχαϊκή – Κλασική Περίοδος)» στοχεύει:

- Να εξετάσει, σε αδρές γραμμές, την ιστορική εξέλιξη της αρχαίας ελληνικής λογοτεχνίας κατά την αρχαϊκή και την κλασική περίοδο εφοδιάζοντας τους/τις φοιτητές/τριες με στοιχειώδεις γνώσεις σχετικά με τα σημαντικότερα γραμματειακά είδη που αναπτύχθηκαν την περίοδο αυτή και τους πιο αξιόλογους εκπροσώπους τους.
- Να φέρει τους/τις φοιτητές/τριες σε πρώτη επαφή μέσω νεοελληνικής μετάφρασης με χαρακτηριστικά έργα και είδη της αρχαϊκής και της (πρώιμης) κλασικής περιόδου τα οποία άνησαν πριν την εμφάνιση της αττικής τραγωδίας τον πέμπτο αιώνα.
- Να βοηθήσει τους/τις φοιτητές/τριες να κατανοήσουν ότι η αρχαία ποίηση (όπως και ορισμένα είδη του πεζού λόγου, π.χ. ρητορική) ήταν κειμενικές συνθέσεις προοριζόμενες για «παράσταση» με την ευρύτερη έννοια της λέξης (και όχι για ανάγνωση), δίνοντας έμφαση στο στοιχείο της «παράστασης» και του συγκεκριμένου (context) και ανασυνθέτοντας αρχαίες πρακτικές «παράστασης» (της αρχικής αλλά και μεταγενέστερων ή επαναλαμβανόμενων παραστάσεων).
- Να εξοικειώσει τους/τις φοιτητές/τριες με τη σύγχρονη μεθοδολογία και τα χρησιμότερα εργαλεία της επιστημονικής μελέτης αρχαιοελληνικών λογοτεχνικών κειμένων συμβάλλοντας στη δημιουργία κριτικών δεξιοτήτων.

Η ΕΛΛ211 δίνει ιδιαίτερο βάρος στην ανάγνωση, ανάλυση και αποτίμηση βασικών έργων της αρχαϊκής και της (πρώιμης) κλασικής περιόδου αντιμετωπίζοντας ωστόσο τα αρχαία κείμενα όχι μόνον ως κείμενα.

Η ποίηση της περιόδου (έπος, λυρική ποίηση) προοριζόταν για παράσταση, και μάλιστα η χορική λυρική ποίηση συνθέτονταν για εκτέλεση από ανδρικούς, γυναικείους ή και μεικτούς χορούς (σε κάποιες περιπτώσεις) που τραγουδούσαν και χόρευαν με τη συνοδεία λύρας.

Με ιδιαίτερη αλλά και εμπεριστατωμένη έμφαση στα στοιχεία της «παράστασης» και του αρχικού συγκεκριμένου (context) δίνουμε στη Θ.Ε. ΕΛΛ 211 την πρέπουσα σημασία σε ουσιαστικά στοιχεία της λογοτεχνίας αυτής της περιόδου που προσδοκούσε (ως κείμενο) την επανάληψή της σε παραστάσεις στο μέλλον.

Περιγραφή Θεματικής Ενότητας

Μη παραβλέποντας ουσιαστικά στοιχεία της ποίησης αυτής και εξετάζοντας τους παράγοντες (παράσταση και αρχικό συγκείμενο) που εξηγούν τις επιλογές του ποιητή ως προς τα μοτίβα, το ρυθμό και την οργάνωση της ποιητικής σύνθεσής του οδηγούμαστε στην ουσία των δημιουργιών της.

Ειδικότερα όσον αφορά στο έπος ο όρος «παράσταση», πέρα από την πρακτική της ποιητικής σύνθεσης στα πλαίσια μιας προφορικής κουλτούρας, καλύπτει και μια σειρά από κοινωνικές ή πολεμικές ενέργειες που μπορούν να θεωρηθούν «παραστάσεις» (performances) με την έννοια ότι περιλαμβάνουν αναγνωρισμένες συμβάσεις γλώσσας και κίνησης (π.χ. ικεσίες, θυσίες κ.ά.) που παραπέμπουν σε στυλιζαρισμένες, συμμορφούμενες με ορισμένο ύφος, ενέργειες και που είναι αναπόσπαστο μέρος του θρησκευτικού και κοινωνικού ιστού και του γίνεσθαι των αρχαϊκών πόλεων.

Προσεγγίζοντας τα κείμενα όχι μόνο ως αναγνώσεις αλλά ως συστατικά «παραστάσεων» μέσα από την ανάλυσή τους (και αξιοποιώντας μέχρι κάποιο βαθμό τις εικαστικές μαρτυρίες) κατανοούμε όχι μόνο την επιτυχημένη πρώτη παράσταση αλλά και την επικοινωνιακή στρατηγική και τη δυναμική που εμπεριέχουν και που συνέβαλαν εν τέλει στην επανάληψη και διάσωσή τους.

Ταυτόχρονα η αξιοποίηση όλων των ενδείξεων ή η ανίχνευση ενδοκειμενικών δεικτών ως μέρη της ιδιοσυστασίας μιας ποίησης που συντίθεται με κάποια συγκεκριμένη αφορμή (θρησκευτικού ή κοινωνικού χαρακτήρα) αλλά αποσκοπεί στην επιβίωσή της μέσω των επανεκτελέσεων εξετάζεται συνδυαστικά με τις ιστορικοπολιτικές συνθήκες που δημιούργησαν την καλλιτεχνική παραγωγή.

Τα ποιήματα αυτά δεν προέκυψαν τυχαία ή σε πολιτισμικό κενό ή χωρίς τη μεταξύ τους αλληλεπίδραση: οι σχέσεις και συνάψεις του αρχαϊκού έπους — διαχρονικά, με τη λυρική ποίηση (και το δράμα), και συγχρονικά (αν και συνοπτικότερα), με το διδακτικό έπος του Ησίοδου και τους ομηρικούς ύμνους συγκαταλέγονται στους παράγοντες που οδηγούν στη σωστή αποτίμηση της ποιητικής παραγωγής της περιόδου που εξετάζουμε σε αυτήν τη Θεματική Ενότητα.

Τα διδασκόμενα κείμενα ορίζονται από την Ομάδα Διδακτικού Προσωπικού της Θεματικής Ενότητας και ανανεώνονται κάθε τρία χρόνια. Ειδικός στόχος της τριετίας 2018-21 είναι: (α) η γνωριμία των φοιτητών/τριών με κείμενα που ανήκουν στο είδος του ηρωϊκού έπους (Όμηρος) και της λυρικής ποίησης (με έμφαση στην ελεγεία, τον ίαμβο και τη χορική λυρική ποίηση), τα οποία μεταξύ τους εμφανίζουν σημαντικές συγκλίσεις αλλά και αποκλίσεις· (β) ο εντοπισμός των κοινών χαρακτηριστικών καθώς και των ιδεολογικών αποκλίσεων αλλά και των νέων θεματικών που αναπτύσσει η χορική λυρική ποίηση· (γ) η εξοικείωση με την επική και τη λυρική σύλληψη και αποτύπωση της ανθρώπινης εμπειρίας· και (δ) η ανασύνθεση αρχαίων πρακτικών παράστασης (αλλά και μεταγενέστερων παραστάσεων).

Προ-απαιτούμενες Θεματικές Ενότητες

ΕΛΛ111	Εισαγωγή στη Σπουδή του Πολιτισμού (Θεωρία και Πράξη)
--------	---

Συν-απαιτούμενες Θεματικές Ενότητες

ΕΛΛ112	Αρχαία Ελληνική Ιστορία (1200 π.Χ. – 330 μ.Χ.)
ΕΛΛ113	Αρχαία Ελληνική Τέχνη (1200 π.Χ. – 330 μ.Χ.)

Σύνθεση Βαθμολογίας			
Τρόπος Αξιολόγησης	Βαρύτητα στον τελικό βαθμό	Φόρτος εργασίας	
		Ώρες	ECTS
Εβδομαδιαίες Διαδραστικές Δραστηριότητες	10 %	~8 εβδομαδιαίως	1
Εβδομαδιαία Μελέτη	0 %	~125-150	5
Εργασία 1	15 %	~50 - ~60	2
Εργασία 2	15 %	~50 - ~60	2
Τελική/Επαναληπτική Εξέταση	60 %	3	-
Σύνολο	100%	250 - 300	10
Κανονισμοί Βαθμολογίας και Τρόποι Αξιολόγησης			
<ul style="list-style-type: none"> • Ένας/Μια φοιτητής/-τρια βαθμολογείται με 9, εάν συγκεντρώσει το 90% της πιθανής βαθμολόγησης, δηλαδή, $90\% \cdot 10 = 9$, και ούτω καθεξής. • Βαθμός επιτυχίας (Passing rate) <ul style="list-style-type: none"> ○ 50% στις Γραπτές Εργασίες ○ 50% στις Διαδραστικές Δραστηριότητες ○ Δικαίωμα συμμετοχής στις τελικές εξετάσεις μιας Θ.Ε. έχουν οι φοιτητές/-τριες που κατοχύρωσαν τον ελάχιστο απαιτούμενο βαθμό ($\geq 50\%$) τόσο στις Γραπτές Εργασίες όσο και στις Διαδραστικές Δραστηριότητες ○ 50% στην Τελική εξέταση 			
Αν ένας/μια φοιτητής/-τρια συγκεντρώσει βαθμολογία με δεκαδικό ψηφίο, τότε αυτό στρογγυλοποιείται στην πλησιέστερη μισή μονάδα.			